

Олена Мосієнко
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка)

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КВАНТИФІКАТИВНИХ НОМІНАТИВНО-РЕФЕРЕНЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТАХ НОВИН

The article deals with quantifying nominative-referring units in American newspaper articles. These units are built according to structural and semantic patterns capturing the order of human sensori-motor interaction with the environment.

Key words: *newspaper article, quantifier, quantifying nominative-referring unit, media discourse, indefinite nominative-referring unit, referent, structural and semantic pattern.*

Комунікативно-дискурсивний вектор сучасної лінгвістичної науки зосереджує свій інтерес на вивченні особливостей використання мовних одиниць у різноманітних дискурсах. Внаслідок стрімкого розвитку інформаційних технологій та процесів глобалізації інтенсивного вивчення набув медіа дискурс та його різновиди, які покликані привернути увагу, поінформувати та вплинути на аудиторію [8, с. 13-15].

Однією з умов успішності текстів новин, як різновиду медіа-текстів, є використання номінативно-референційних одиниць (далі НРО), які реконструюють референти у різних перспективах: надситуативній, ситуативній і безпосередній [9, с. 9]. Референти і відношення, характерні для будь-якої ситуації, відображаються безартикульованими власними назвами. Внутрішня, або ситуативна, перспектива представлення об'єктів встановлюється означеними НРО, а зв'язки між референтами відображаються реляційними НРО,

утвореними сполученням іменників із власними назвами у родовому відмінку або присвійними займенниками. Безпосередня репрезентація референтів стосовно компонентів ситуації забезпечується вказівними НРО. Представлення об'єктів з позиції учасників подій забезпечується неозначеними і квантифікативними НРО. У цьому зв'язку **актуальним** є детальне вивчення функціонування квантифікативних НРО, які відображають кількісні властивості референтів із точки зору стороннього спостерігача – автора або учасника події, які у газетному дискурсі виступають джерелом інформації. **Метою** цієї розвідки є вивчення структурно-функціональних особливостей квантифікативних НРО у газетних текстах новин. **Об'єкт** дослідження становлять структурно-семантичні моделі досліджуваних одиниць.

Квантифікативні номінативно-референційні одиниці утворюються в результаті поєднання іменника або іменної фрази з квантифікаторами, які поділяються на ті, що вживаються з іменником в однині (*one*, всі порядкові числівники, займенники *each, either, neither, little, less, least*), у множині (всі кількісні числівники, крім *one*, а також займенники *both, several, many, much, few, a few, a number of, a pair of*), з іменником в однині, якщо він незлічуваний, або тільки з формою множини, якщо іменник злічуваний (*some, any, more, most, enough, a lot of, plenty of, a great/good deal of*). *Each, every, some, any, (n)either, enough* є одночасно детермінативами і квантифікаторами [1, с. 60-61]. Порядкові й кількісні числівники, так само як і вказівні займенники, виконують функцію виділення референтів [7, с. 162-164].

Квантифікатори вказують на кількість предметів у межах поля зору [10, с. 32] та є засобами відображення відношень „множина-елемент” [6, с. 42] і „частина-ціле”, яке покладене в основу формування абстрактного поняття кількості [4, с. 6-7; 5, с. 5]. За ступенем узагальнення кількісних значень, квантифікатори передають поняття як дискретної так і недискретної кількості, не вказуючи на точне число референтів, а позначають „розмиті” межі кількісного параметру. Основним призначенням квантифікативних НРО у

газетних текстах є кількісне уточнення референтів із позиції стороннього спостерігача [7, с. 162-167].

Квантифікатор *one* може позначати одиничність, відокремленість, неоднаковість, відмінність від усіх інших (*others*), протиставленість усім (*all*), виділеність із класу, але водночас може вказувати на вищий ступінь цілісності і неподільної єдності, соціальну та особистісну вибірковість. Неозначений артикль з порядковим числівником позначає об'єкт, який не виділяється з послідовності за допомогою контексту [2, с. 80-83].

Квантифікативні іменні фрази, поєднуючись із дієсловами, які імплікують сприйняття, представляють референт як такий, що існує або характеризується певною властивістю, напр., *One boy, appearing to be no more than 8, had his jaw blown off* [The Washington Times 26.05.13]. У наведеному прикладі квантифікативна НРО *one boy* виконує дискретизаційну функцію, яка полягає у виокремленні одного референта з поміж йому подібних або з групи, і зображує невідомого хлопчика як одного з дітей, які загинули під час чергової атаки у Сирії.

НРО з квантифікатором *one* використовується як складова адресного імені з метою акцентування одиничності референта, напр., *She (Heather Wilson) still has one opponent, Las Cruces businessman and twice-losing congressional candidate Greg Sowards, but she is expected to win the primary easily* [The Washington Times 24.05.13]. Квантифікативна фраза *one opponent* у складі адресного імені *one opponent, Las Cruces businessman and twice-losing congressional candidate Greg Sowards* репрезентує Грега Совардса як єдиного опонента Хізер Вільсон на попередніх виборах.

Поєднання іменника з квантифікатором *one* використовується у газетних текстах з метою збереження анонімності особи як джерела інформації, що подається, напр., *According to one person with knowledge of the talks, South Sudan had agreed to pay about \$10 per barrel, which would still be a relatively low amount and very favorable to the South* [The New York Times 08.05.13]. Квантифікативна

НРО *one person* зображає учасника подій, який розповідає про результати переговорів у Судані, залишаючись невідомим читацькій аудиторії.

Квантифікативні одиниці у складі неозначених фраз відображають темпоральні характеристики референтів, зокрема, рік події, напр., *Examples abound of other death sentences set aside. They include William Kreutzer Jr., who killed one soldier and wounded 18 others in a 1995 shooting spree at Fort Bragg, N.C.* [The Washington Times 3.08.2013] або тривалість, напр., *Florida Assistant State's Attorney Greg Schiller of the Palm Beach County Sexual Predator Enforcement Unit, who secured a 25-year prison sentence for a sexual predator and worked to change Florida law to make intentional viewing of child pornography a crime* [The Washington Times 23.05.2012]. У наведених висловленнях неозначена фраза *a 1995 shooting spree* позначає стрілянину, яка відбулася у 1995 році у Форт Бреґг – одній з головних військових баз США, а словосполучення *a 25-year prison sentence* акцентує увагу на тривалості терміну ув'язнення.

До специфічних структурно-семантичних моделей побудови квантифікативних фраз у газетних текстах належать інтегральна, конкретизуюча й апроксимаційна.

Інтегральна модель відбиває поєднання іменника з квантифікатором *all*, який репрезентує референт як ціле або зображає предмет як такий, що складається з кількох частин внаслідок віддалення [3: 9], напр., *In an effort to broaden his support, Morsi met with public figures and political groups on Saturday, and tried to present himself as the candidate for all Egyptians* [The Washington Times 26.05.2013]. У наведеному прикладі квантифікативна фраза *all Egyptians* об'єднує усіх громадян Єгипту, репрезентуючи їх як групу потенційних виборців не залежно від політичних уподобань.

Конкретизуюча модель відображає структуру квантифікативних фраз, які позначають конкретну кількість референтів за рахунок числівників, напр., *A Syrian military offensive on Sunday left 33 people dead in and around the restive town of Hama, with seven children among the latest victims, the Syrian Observatory for Human Rights said* [The Washington Times 27.05.2012]. У наведеному реченні

квантифікативні НРО *33 people* та *seven children* репрезентують точне число дорослих та дітей, які загинули у сирійському місті Хама.

Модель апроксимації відбиває структуру іменних фраз із квантифікаторами *several* і *some*, що виокремлюють учасників подій, точна кількість яких невідома, оскільки увага читача зосереджена на події або ситуації, а не на них самих, напр., *While several lawmakers are calling for deeper U.S. engagement in the conflict, at least one prominent Republican member of the House came out firmly Wednesday against too-eagerly supporting Syria's opposition rebels*. Квантифікативна фраза *several lawmakers* позначає невизначену кількість конгресменів, які наполягають на більш серйозній участі США у вирішенні конфлікту в Сирії. Використання цієї НРО має на меті виокремлення на фоні позначених нею референтів іншого учасника подій, представленого квантифікативною фразою *one prominent Republican member*, який виступає проти підтримки повстанців [The Washington Times 20.03.2013].

Таким чином, структурно-семантичні моделі квантифікативних фраз у газетних текстах новин включають інтегральну, конкретизуючу й апроксимаційну. За інтегральної моделі квантифікативні фрази репрезентують референти, об'єднані внаслідок певних обставин. Конкретизуюча модель відбиває структуру квантифікативних фраз на позначення точної кількості референтів за рахунок числівників. Апроксимаційна модель відтворює будову словосполучень із квантифікаторами для представлення приблизної кількості референтів. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у вивченні маніпулятивного потенціалу квантифікативних НРО в новинних і аналітичних текстах політичної тематики.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бархударов Л. С. Структура простого предложения современного английского языка / Л. С. Бархударов. – М. : Высшая школа, 1966. – 198 с.
2. Берри Р. Детерминативы и квантификаторы. Справочник по английскому языку / Р. Берри. – М. : АСТ Астрель, 2004. – 221 с.

3. Булыгина Т. В. Механизмы квантификации в русском языке и семантика количественной оценки / Т. В. Булыгина, А. Д. Шмелев // Логический анализ языка. Референция и проблемы текстообразования. – М. : Индрик, 1998. – С. 5–18.
4. Гайломазова Е. С. Квантификация объектов и фактов: когнитивно-семантические и дискурсивно-прагматические характеристики : автореф. дис. на соискание уч. степени доктора. филол. наук : спец. 10.02.19 „Теория языка” / Е. С. Гайломазова. – Волгоград, 2012. – 34 с.
5. Грачова І. Є. Становлення класу слів-квантифікаторів в англійській мові (VII–VIII ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 „Германські мови”/ І. Є. Грачова. – К., 2007. – 20 с.
6. Драгилина-Чёрная Е. Г. Логика и онтология обобщенной квантификации / Е. Г. Драгилина-Чёрная // Логический анализ языка. Квантификативный аспект языка / отв. ред. Н. Д. Арутюнова. – М. : Индрик, 2005. – С. 36–43.
7. Каламаж М. А. Числівник : екстралінгвістичні та лінгвістичні характеристики / М. А. Каламаж // Проблеми семантики, прагматики і когнітивної лінгвістики / відп. ред. Н. М. Корбозерова. – К. : Київськ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2007. – Вип. 11. – С. 160–168.
8. Кожемякин Е. А. Массовая коммуникация и медиадискурс: к методологии исследования / Е. А. Кожемякин // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия “Гуманитарные науки”. – 2010. – № 2 (73). – Вып. 11. – С. 13–21.
9. Потапенко С. І. Дискурс англомовної преси: лінгвокогнітивний і мотиваційний підходи / С. І. Потапенко // Сучасна англомовна публіцистика: лінгвістичний вимір монографія / А. Е. Левицький, С. І. Потапенко, А. О. Худолій та ін.; за заг. ред. А. Е. Левицького, С. І. Потапенка. – Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2010. – С. 6–20.
10. Berry R. Determiners a class apart / R. Berry // English Today. – 1993. – Vol. 14, № 1. – P. 27–34.